

## Først da Guro var i 30-årene, begynte minnene å trenge seg på



PANELSAMTALE: Mira Svartnes Thorsen, Guro Torhildsdatter og Siri Søftenes. Foto: Foto: Eva Kylland

19.11.23 18:37

Av Eva Kylland

- Jeg ble seksuelt misbrukt som barn og diktet om livet, som var tungt å bære, og om håpet. Boka mi er et debattinnlegg, basert på en tolvårings poesi, forteller Guro Torhildsdatter.

Lørdag var det bokslipp med inviterte gjester hjemme hos forfatteren i Vågsbygd. Det var tid for å feire. Hun realiserte en mer enn 50 år gammel drøm.

Guro forteller at hun som barn formulerte ord i mange små notatbøker og papirlapper. Ordene holdt henne oppe, de ga trøst. Og de var hemmelige. Guro planla at de skulle flytte inn i bøker og opp på scener.



Guro Torhildsdatter har gitt ut boka *En forestilling ingen har sett på store scener i Europa*. Foto: Eva Kylland

En dag husker hun at overgriperen fant bøkene og reiv dem i stykker. Guro skulle ikke få komme til orde. Det var knusende for jentungen, som samlet sammen papirbitene og lovet seg selv: «En dag skal jeg finne tilbake til ordene.»

**Hun sier at de seksuelle overgrepene og volden fortsatte. Den voksne Guro har forstått at hun overlevde ved å glemme eller fortrenge. Det ble hennes nødløsning som barn og ung. Samtidig fortsatte hun å skrive.**

## **LES OGSÅ**

### **Så mange barn lever med overgrep og vold**

Da Guro 28 år gammel tok utdanning til barnevernspedagog, var barndomsminner pensum. Men det manglet hun. Først da hun var i 30-årene og jobbet i barnevernet, begynte minnene å trenge seg på. Guro ble syk og trengte mye hvile. I 11 år var hun ute av arbeidslivet. Da jobbet hun blant annet med å huske, gikk gjennom hendelsesforløp, igjen og igjen, helt til det ble forståelig.

**- Etter hvert ble hodet mitt koblet på kroppen, sier Guro, som frisknet til og klarte å komme inn i arbeidslivet igjen. Siden har hun tatt en master. Nå arbeider hun som folkehelsekoordinator i Lindesnes kommune.**

## **Barns ytringsfrihet**

Boklanseringen åpnet med panelsamtale mellom Mira Svartnes Thorsen, Guro Torhildsdatter og Siri Søytenes. Mangfoldige Mira har vært folkevalgt i Kristiansand kommune i 16 år, de siste fire årene fram til i høst satt hun i formannskapet. Siri er sosionom med doktorgrad, og forfatter, som har arbeidet i over 30 år med temaet vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

**- Det er takket være oss tre at bystyret i Kristiansand i 2021 vedtok en nullvisjon mot vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, sa Mira.**



FEIRE: Guro har realisert en drøm. Det er tid for å feire. Fra venstre Ann Jørgensen, Guro Thorhildsdatter og Bjørn Rabben. Foto: Foto: Eva Kylland

- Vår kommune var den første i landet med et slikt vedtak. Siri formulerte det skriftlig. Guro inspirerte og opplyste meg om temaet, så jeg kunne ta initiativ til nullvisjonen og gjøre det politiske arbeidet.

**De tre brenner for å hjelpe barn i deres kamp for overlevelse og ytringsfrihet. Det må bli trygt for dem å si fra.**

- Alle barn har et uttrykk, mange formidler mye gjennom atferd. Eller ved ikke å snakke. Vi voksne trenger innsikt og forståelse, så vi kan se og oppfatte barna, sa Guro, som selv sluttet å snakke en periode fra hun var fem år.

**- Jeg var et «vet ikke barn», som ikke klarte å svare på spørsmål. I stedet sa jeg det samme som barnet ved siden av meg. Jeg følte meg som «et ingen», hadde sluttet å være et subjekt i meg selv. Jeg trengte voksne som forstod og lyttet.**



SKRIVER: Guro har skrevet i over 50 år. Foto: Eva Kylland

## Snakke til sansene

Siri oppfattet noe sentralt da hun leste den ferske diktboka for andre gang:

**- I boka skriver du flere ganger: «Ingen ville forstå.» Jeg tenker at det er ordet «ville», som er sentralt. For jeg tror folk egentlig ikke «vil» forstå disse barna. Da får de voksne tilgang på er virkelighet, som de egentlig ikke vil «eie». Men barn skulle i hvert fall «ikke eie» den. Heldigvis er vi jo veldig mange voksne som «vil». Men så mange flere «kunne» forstått.**

- Jeg tror det ligger noe i vår kultur, som gjør at vi tenker «nei», dette vil jeg ikke forstå. For da må jeg gjøre noe med det. Og det ORKER jeg bare ikke. Så forlater vi barnet alene.

Sånn Guro opplevde. I panelsamtalen fortalte hun at det barnlige diktuniverset hennes gradvis har blitt tilgjengelig.

**- Det har skjedd blant annet gjennom intuitiv leting og bruk av sanger. Jeg har husket brokker og lagt til livserfaringer. Selvfølgelig har det blitt skapt underveis, det er jo et nytt verk.**

Med det poetiske debattinnlegget som har tittelen «En forestilling ingen har sett på store scener i Europa», ønsker hun å få til endring. Poesi snakker til sansene våre, andre deler av oss blir berørt enn når vi deltar på en fagsamling. Og Guro legger ikke skjul på at hun drømmer om å realisere enda en barnlig drøm:

**- Det er klart jeg ønsker at poesien en dag skal komme på en scene.**

## Så mange barn lever med overgrep og vold

19.11.23 18:44

Av Eva Kylland

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress gjennomførte i 2018 en undersøkelse blant 9 240 ungdommer i alderen 12 til 16 år. Omfanget av volds- og overgrepserfaringer og omsorgssvikt ble kartlagt. Resultatene viser at barn og unge fortsatt er for dårlig beskyttet.

For abonnenter

Omkring en av 20 har opplevd alvorlig fysisk vold som å bli sparket, slått med en hard gjenstand eller banket opp.

En av fem har opplevd mindre alvorlig fysisk vold, som for eksempel å bli lugget, kløpet eller å få klaps med flat hånd.

Omkring en av fem har opplevd psykisk vold fra foreldre, altså gjentatte tilfeller av psykiske krenkelser. Dette gjelder flere jenter enn gutter.

Vel en av 20 har opplevd seksuelle overgrep fra en voksen.

Mer enn en av fem har opplevd seksuelle krenkelser fra jevnaldrende. Blant de utsatte er langt flere jenter enn gutter.

## **Å bære på vonde hemmeligheter alene**

Både vold og seksuelle overgrep er erfaringer som invaderer hele barnets hverdag. Hvis det har skjedd en gang, kan det alltid skje igjen. Inntil barnet har sagt det til en som vil og kan beskytte og hjelpe, forklarer Siri Søftestad.

Det handler ikke bare om selve volden, eller de seksuelle overgrepene, eller å leve i et hjem med psykiske krenkelser. Men dette at det ikke er mulig å få fortalt noen om det som skjer. Seksuelle overgrep og vold er i stor grad preget av fortielse, tabuisering og hemmeligholdelse. Av at voksne ikke ser, er oppmerksomme og handler på bekymringene de kan få.

Å bære potensielt traumatiserende hendelser alene gjennom livet gjør at belastningen blir dobbel, sier Siri.

Den som begår seksuelle overgrep, er i de aller fleste tilfeller en person som barnet har en relasjon til. Denne kan virke trygg og snill, men svikter og sviker barnet for å få dekket sine egne behov.

Siri Søftestad forklarer kort hva vold og seksuelle overgrep handler om:

### **Hva er vold?**

Å bli slått, sparket, lugget, dyttet utfor en trapp eller brent med glør fra en sigarett, sånt som skader kroppen, kaller vi fysisk vold.

Psykisk vold kan for eksempel foregå i et hjem med høyt konfliktnivå. Kanskje er de voksne voldelige mot hverandre.

Det kan handle om å leve med følelseskalde omsorgspersoner, som ikke ser deg, ikke gir deg trygghet og det du ellers trenger følelsesmessig. Da får ikke barnet bygget opp en trygghet i seg selv, og det rammer selvfølelsen.

Noen forteller også at de blir direkte trakassert: «Du er bare en drittunge. Det er ikke rart at ingen vil leke med deg, for du er dum i hodet. Du skulle aldri vært født.»

Uforutsigbare omsorgspersoner sliter gjerne med rus, psykiske lidelser eller store traumer, som ikke er bearbeidet. Den ene dagen kan de voksne være kjempekoselige, med middag på bordet og alt er helt topp. Neste dag kan de være aggressive eller gå fra barna sine.

Noen barn blir stadig forstyrret i søvnen av at de voksne fester hjemme.

## **Hva er seksuelle overgrep?**

I Norge er det kriminelt å involvere barn i seksuell aktivitet, som å vise porno eller onanere mens de er til stede. Det trenger ikke være fysisk kontakt mellom barnet og den voksne eller ungdommen som forgriper seg.

Et omfattende problem er alt dette med bilder på mobiltelefoner og det som foregår i ulike chatterom. Bilder av kjønnsorgan blir sendt og spredt.

Videre har vi tilfellene der den voksne, eller den eldre ungdommen, tar på kjønnsorganene til barnet. Eller brystene, hvis det er ei jente.

Omvendt kan det være barnet som må berøre kjønnsorganer og eventuelt bryster, hvis det er en kvinnelig overgriper.

Seksuell omgang er begrepet som brukes om inntrenging i kroppens hulrom; i skjeden, endetarmen eller munnen. Ved bruk av penis, fingre eller gjenstander.